

GAZETA W. KSIĘSTWA POZNAŃSKIEGO.

PRZEDPŁATA:

ćwierćrocznie dla miasta Poznania 1 tal. 20 sgr.
na całe Prusy 2 tal.

INSERATY:

1 sgr. 3 fen. od wiersza na 1/2 szerokości
przyjmują się tylko w ekspedycji.

Drukiem i nakładem Drukarni Nadwornej W. Deckera i Spółki w Poznaniu. — Redaktor odpowiedzialny: N. Kamiński w Poznaniu.

Telegraficzne wiadomości.

Paryż, 18. Marca. — Patrie powiada, że tekst traktatu o cło zundowe podany przez augsburską gazetę, nie jest autentyczny. Cesarz przyjmie na posłuchaniu Feruk chana, który jedzie do Londynu. Spodziewają się wielkiego księcia Konstantego w Tulonie około połowy Kwietnia. Według Patrie trzecia konferencja wkrótce się odbędzie.

Według angielskich dzienników, wschodnio-indyjska kompania nie chce brać udziału w wyprawie przeciw Chinom.

Druga dywizja szkoły politechnicznej została rozwiązana z powodu przekroczenia karności.

Ojciec św. ma przybyć tu z pewnością na koronację cesarza.

Londyn, 18. Marca. — Times donosi, że instrukcje nadesłane z Berlina pruskiemu posłowi w Paryżu hr. Hatzfeldowi, nie przyłożą się do rychłego załatwienia sprawy newszatełskiej i że rząd francuski okazuje z tego powodu swoje wielkie niezadowolenie.

Liczba okrętów wojennych angielskich przeciw Chinom działających wynosi 60.

Mówią, że Rothschild postanowił złożyć swoją kandydaturę na reprezentanta cityi podczas wyborów, na rzecz lorda Russla.

Według Globe, parlament zostanie w przyszły poniedziałek rozwiązany.

Londyn, 19. Marca. — Na posiedzeniu dzisiejszem izby wyższej oświadczył lord Clarendon, że rząd nic nie wie o napaści angielskich okrętów na Japon. — Lord Hardnicke zapytał, czemu mocarstwa zachodnie nie wysyłają flot swoich do Neapolu, na co lord Clarendon odpowiedział, aby uniknąć wybuchu rewolucji w Neapolu.

Morning Post donosi: Feruk chan przybędzie dziś do Folkestone i zabawi przez kilka tygodni w Londynie.

Morning Advertiser donosi, że wybory w Londynie odbędą się za 9 dni.

Według Daily News przyjmowano Cobdena i Gibsona wczoraj z wielkim uniesieniem w Manchesterze.

Turyń, 16. Marca. — W izbie deputowanych rozprawiano nad projektem względem przeznaczenia nadzwyczajnego wydatku, wynoszącego 5,200,000 lirów, na obwarowanie Aleksandryi. Della Margarita zwałzał wniosek rządowy, twierdząc, że fortyfikacje nie służą na obronę kraju, że w razie zaczepnej wojny na nic się nie zdadzą, a nadto niebezpieczną są prowokacją przeciw Austrii. Ganił zbyt junacką politykę gabinetu. Hr. Cavour stara się dowieść użyteczności fortyfikacji, że zakładanie tych warowni wypływa z polityki ministerjalnej. Ponziglione przemawia przeciw projektowi, de Revel gani ministerstwo, że wystąpiło z projektem bez zapytania izby. Cadorna i Maniani przemawiają za rządem. Rozprawy w tej mierze mają się toczyć dalej w dniu następnym.

Neapol, 12. Marca. — Fregata wojenna »Fernando« popłynie ku brzegom argentyńskiej republiki, gdzie wysadzi 240 zbrodniarzy skazanych na kolonizację.

Berlin, 21. Marca. — Najj. Pan raczył nadać inspektorowi kancelaryi przy trybunale królewskim Floegelowi order orła czerwonego, tudzież rzeźnikowi Józefowi Karmolińskiemu w Poznaniu medal na wstążce za ocalenie życia; zamianować zaś buchhaltera przy kasie głównej rejencyjnej Consbrucha w Arnshergu radcą obrachunkowym.

Berlin, 19. Marca. — Tragicznie zakończyło się posiedzenie izby deputowanych w dniu 17. b. m. Były radca rejencyjny Otto z Düsseldorfu reprezentujący obwód Crefeld i Gladbach, mając mowę z trybuny tknięty paralizem zakończył życie. Naoczny świadek opisuje tak owo wydarzenie: Posiedzenie zaczęło się krótko przed 11 i pierwszym mowcą zapisanym był Otto, który miał się rozwozić nad etatem administracji w wydziale duchownym, naukowym i lekarskim. Gdy więc wybierał się na trybunę nowo wystawioną, wyrzekł jeszcze do swych przyjaciół: a więc ja pierwszy mam ją poświęcić. Jakoż wkrótce stanął na niej, zaczął mowę i zakończył śmiercią: »Moi panowie! W ogóle przyjąć mogę za rzecz znaną, czego domagaliśmy się ja i moi przyjaciele od lat wielu pod względem interesów katolickich w tej dostojnej izbie i od rządu królewskiego. Równie wiadomą jest rzecz, że nasze wnioski, z wyjątkiem małej liczby, w ogóle pozostały bez skutku. Większa część naszych zażeń wychodziła przeciw stosunkom (wołania: głośniej! głośniej!) objętym etatem ministerstwa spraw duchownych, a przedłożony właśnie etat, którym się zajmujemy — zajmujemy (powtarzając te słowa mowca potarł się po sercu), właśnie utrzymuje nadal pokrzywdzone prawa, stosunki... Głosem gasnącym: Moi panowie! żałuję bardzo... mówić dalej nie mogę.« W tej chwili twarz

zbladła mowcy, rysy zmieniły się na niej i padł na ziemię. Deputowani i ministrowie obecni panowie Raumer i Westphalen pospieszili na pomoc gasnącemu. Prezes hr. Eulenburg zawiesza posiedzenie o godz. 11 1/4. Ośmiu deputowanych wyniosło zmarłego do pokoju ministerjalnego, a smutek ogólny ogarnął umysły. Wzruszenie głębokie opanowało serca. Trzech lekarzy, będących deputowanymi, Dr. Hasenclevek z Düsseldorfu, radca lekarski Wegeler z Koblenec, tajn. radca lekarski Rhades z Szczecina, kazali nieustannie nacierać ciało zgasłego i mocne mu wlewali wino w usta. O godzinie 12ej ustało zupełnie pasowanie się ze śmiercią. Wielu deputowanych i minister Raumer pozostali przy nim do końca. Pierwsze to wydarzenie smutne bardzo dotknęło wszystkich. Otto pozostawia liczną rodzinę w biedzie.

Najświeższe wiadomości. — Obie izby sejmowe wczoraj obradowały. Izba panów zajmowała się sprawozdaniem komisji petycyjnej i potwierdziła w końcu przewyżkę etatu w budżecie wydatkowym izby panów.

W izbie deputowanych przyjęto prawo, we względzie układania taks pomniejszych dóbr ziemskich, a potem ustanowiono etat ministerstwa spraw duchownych.

Co się tyczy konferencji celnych, odbywających się w Berlinie między Austrią a Niemcami należącymi do związku celnego, Prusy, jak mówi biuro korespondencyjne, przychylają się do życzenia Austrii względem przyspieszenia terminu ustanowionego w roku 1853 na rok 1860 we względzie rozpoczęcia układów o połączenie Austrii ze związkiem celnym. Austriya ze swjej strony poczyniła takie konsesye, iż Prusy teraz łatwiej przystać mogą na to połączenie. Dotychczasowe jednak układy nie doszły do zgody ze wszystkim interesowanymi w tej sprawie rządami na obecnych konferencyach.

Pod względem sporu między Niemcami a Danią obudzona jest powszechna ciekawość, jakich się chwycą środków oba wielkie mocarstwa niemieckie, celem utrzymania praw niemieckich, zwłaszcza, że pan Scheel w notach rozesłanych do mocarstw niemieckich, jakoteż w rozporządzeniach wydanych w księstwach dał dostatecznie do poznania, że dąży do oderwania tych księstw całkiem od Niemiec.

Nie ulega powątpiewaniu, że księstwa Holsztyn i Lauenburg nie były w ostatnich latach reprezentowane na zgromadzeniach niemieckich, gdzie układano się o urzędnia nowe pocztowe, mennicze itd. Co więcej, w księstwach tych nieogłoszono od czasu rządu Scheela żadnej uchwały bundestagowej i nie poddano żadnej uchwały bundestagowej pod obrady zgromadzenia prawodawczego.

Królestwo Polskie.

Warszawa, 15. Marca. — Wczoraj o godzinie 4ej po południu, nastąpiło wyprowadzenie zwłok śp. radcy tajnego Tomasza Le Brun, sekretarza stanu przy radzie administracyjnej Królestwa, redaktora głównego Gazety Rządowej, kawalera wielu orderów. Ś. p. Tomasz Le Brun, urodził się w r. 1801, a obrawszy sobie zawód służby cywilnej, skutkiem wielkich zdolności, jakimi się odznaczał, nader szybko przebiegał jej stopnie. Jako pomocnik sekretarza stanu Królestwa Polskiego, po przejściu tego dostojnego urzędnika w r. 1842 na prezesa banku polskiego, do przelicytowania go równie liczny jak świetny orszak pogrzebowy. Orszak ten rozpoczynały konwenta tutejsze, oraz duchowieństwo świeckie. Wybrani z biura rady administracyjnej urzędnicy, poprzedzając eksportującego zwłoki, nieśli zaszczytne znaki honorowe, jakimi ś. p. radca tajny Le Brun był ozdobiony, to jest ordery: śgo Włodzimierza kl. IIej, śtej Anny kl. Iej z koroną cesarską, śgo Stanisława kl. Iej i Znak nieskazitelnej służby za lat XXX. Zwłoki eksportował ksiądz Benjamin Szymański, biskup dyecezyi podlaskiej, otoczony liczną asystencją duchowieństwa. Za nim postępował szesnastokrotny karawan, na którym spoczywała bogata trumna. Przy wyprowadzeniu zwłok, oprócz pozostałej małżonki z dziećmi, oraz braci rodziny zmarłego, znajdował się Paniutin, jenerał adjutant JCMci, zarządzający częścią cywilną w Królestwie Polskiem pod nieobecność księcia namiestnika Królestwa, otoczony członkami rady administracyjnej, senatorami, członkami senatu, jenerałami, naczelnikami władz i urzędnikami wszelkich stopni. Orszak żałobny po wyruszeniu z pałacu namiestników, postępował ulicami Krak. Przedmieściem, Senatorską, Miodową i dalej aż na cmentarz Powązkowski, gdzie zwłoki dostojnego nieboszczyka na spoczynek złożone zostały.

— Dyrekcyja drogi żelaznej warszawsko-wiedeńskiej zawiadamia, że będąc obecnie zaopatrzoną w potrzebną liczbę wagonów, skutecznie może

wszelkie poruczone jęj transporta; dla tego służba teje drogi otrzymała polecenie, aby każdy przedmiot po dopełnionej przez interesenta ekspedycyi, wysłany został ze stacyi, do której był dowieziony, najpóźniej w ciągu 48miu godzin. Wzywa dyrekcya interesentów, aby o każdej doznanej zwłoce w wyexpedowaniu swoich transportów, donosili dyrekeji, dla ukarania winnego urzędnika.

— Rzadko gdzie, aby tyle na jednym miejscu rozwinęło się fabryk jak w Grochowie za Pragą. Ominawszy rogatki i dojeżdżając do Grochowa Nr 1, już widać po obu stronach powznoszone domy i kominy parowe, uprzedzające o fabrykach mydła i świec tak łojowych jak stearynowych. Jadąc dalej czyli dojeżdżając do Nr. 2. Grochowa, uderzy nas kolonia tych fabryk, jakimi są: porteru angielskiego, piwa bawarskiego i marcowego, likierów, araku, wódek gdańskich, musztardy, mączki z gorczycy, na sposób angielski i nakoniec jedyna w kraju fabryka win szampańskich. I cała ta osada fabryk, należących do znanego z licznych przemysłowych przedsięwzięć p. Osterloff'a, mieści się w owym numerze drugim Grochowa, przyczyniając się nie mało do ożywienia ruchu tych okolic, przez które jak wstęga ciągnie się droga bita wiodąca z Warszawy do Brześcia Lit. Można też powiedzieć, że trakt ten zwłaszcza w obrębie pomienionych fabryk ciągnący się, jest najbardziej ożywiony; a obciążone wyrobami tych fabryk wozy, ciągną na dwie strony traktu, jedne ku Wiśle, zmierzając do Warszawy, a drugie ku Brześciowi idąc do cesarstwa. Z pomiędzy innych, zajmuje szczególnie uwagę wyrób wina szampańskiego, a zwłaszcza drobniejsze przytem manipulacje, jak napełnianie gazem i winem butelek, ich korkowanie, grubemi na kilka cali średnicy korkami itp. szczegóły, nad którymi się nie jeden z myślących ludzi zastanowi, gdy przed oczyma stawia mu wyrób gotowy. A każda z tych fabrykaci doprowadzona do doskonałości, i wszędzie tak jak np. w wspaniałej fabryce stearynowej p. Hoch'a, gdzie system ulepszony, maszyny parowe jak najdokładniejsze, a tem samem i wyrób nie pozostawiający nic do życzenia.

Francja.

Paryż, 17. Marca. — Monitor dzisiejszy napełniony jest imionami wojskowych, którzy z powodu rocznicy księcia cesarskiego zamianowani zostali rycerzami legii honorowej.

— Poseł turecki daje porażkę pierwszy bal w dniu 27. Marca.
— Potwierdza się, że hr. Morny przed Czerwcem tu nie przybędzie.
— Ósmy tom pamiętników Mormonta zajmujący lata od 1824—1834, a zatem czas, w którym autor tak ważną odgrywał rolę, wyszedł z pod prasy.
— Podług teraźniejszego budżetu miasta Paryża wynoszą zwyczajne wydatki 41, nadzwyczajne 12 milion. fr., do czego dolicza się na długi i zapłatę procentu 14 milionów.

— Hrabia Hatzfeldt otrzymał z Berlina depesze, które wręczył hrabi Walewskiemu.

— Radcy stanu newszatelscy pp. Piaget i Hombert przyjmowani byli dziś przez ministra spraw zagranicznych. Spodziewają się jutro posiedzenia trzeciego konferencyjnego.

— Przybycie cesarza rosyjskiego do Paryża nie jest wcale tak pewnem, jak to w niektórych kołach utrzymują, całą tę rzecz wysnuto z przypadkowego napomknięcia cesarza do hrabiego Morny.

— Mówią, że układ między Persją a Anglią nie zupełnie podano do publicznej wiadomości, przydano raczej doń dwa jeszcze dodatki, które są tajemne.

— Poseł perski Feruk chan wyjeżdża pojutrze do Londynu, jutro będzie miał posłuchanie pożegnalne u cesarza.

— Pani Ristori spodziewana jest już 26. Marca. Wystąpi ona w Makbecie, w Oktawii, i w sztuce przez Marivaux napisanej p. t.: *les Fausses confidences*.

(Kor. Cs.) Biskup Moulinos odebrał rodzaj zapozwu od rady stanu, ale nań dotąd nie odpowiedział. Że nie uzna kompetencji rady stanu, to więcej jak pewna. Univers, Assemblée Nationale i Union występuje ciągle w jego obronie.

Polemika religijna nabiera rozciągłości. W broszurze pod tytułem: *les Archeveques de Paris*, ksiądz Michon, Galikanin, wystawia potęgę, a nawet wyższość katolickiego w Paryżu nad ogniskiem Rzymu. Jego broszura dąży do rodzaju paryskiego patriarchy. Pan Laroque ogłosił w *Revue de Paris* artykuł, w którym dowodzi, że Chrystyanizm przyjął niewolę i poddaństwo. Artykuł ten był napisany w dążeniu unitaryjskim. Ale na ten artykuł odpowiedział zaraz Przegląd *«Les Disciples de Jesus Christ»*, oskarżony niesłusznie o unitaryzm. Pani Megreux autorka odpowiedzi, zbili wymownie zarzuty czynione przez p. Laroque. Zapowiadają nam dzieło Proudhona, dzieło antichrześcijańskie i unitaryjskie.

Poeta włoski Montanelli, mieszkający pod Paryżem, który przetłumaczył na włoskie dla pani Ristori *«Medea»* pana Legouvé, pracuje dla teje aktorki nad włoską tragedją *«Druida»*. P. Ristori przybędzie do Paryża w Kwietniu.

P. Schnitzler Aalaczyk, który tyle pisał o Rosyi, odebrał od hr. Kisielewa pochlebny list, a od cesarza Aleksandra bogaty pierścień brylantowy. P. Schnitzler pisał jak mógł przychylnie dla Rosyi, ale opinia Francji pisać mu większych pochwał nie pozwalała. Cesarz Mikołaj nie był tam zadowolony i dla tego zostawił pisarza w ubóstwie. P. Schnitzler, kiedy skończył *«Encyclopedie des gens du Monde»*, znalazł się bez chleba i musiał schronić się do Strasburga, gdzie od lat kilku jest profesorem w protestanckim seminarjum. List hr. Kisielewa i pierścień cesarza Aleksandra pokazują, że Rosya chce znowu wyprowadzić tego pisarza na scenę. P. Schnitzler myśli o powrocie do Paryża.

Niektórzy wróżą cuda cywilizacyjne z rosyjskich dróg żelaznych. Nie wierzę bardzo w cuda, bo widzę co zrobiły drogi żelazne we Francji, utrzymała u siebie bez trudności system paszportowy, a na granicy celny system zakazowy. Drogi rosyjskie będą wymagały ogromnej pracy wewnętrznej.

Dzienniki francuskie podają nowy przekład geniuszu pocziwej pracy i to jednego człowieka. Temu lat czterdziestu, Montataire, w departamencie Oise, była lichą wioską liczącą zaledwie 200 ludzi, biednych, ciemnych i zatopionych w pijaństwie. Ale przybył do tej wioski p. Mertian, pracowity i pocziwy rektor. Założył on fabrykę, która dała zyskowną pracę ludowi, założył szkółki, kościół i szpital, i wkrótce Montataire stała się ślicznym miasteczkiem liczącem 2800 ludzi, zamożnych i moralnych. Władze miejscowe, połączone

z mieszkańcami całego departamentu, uczcili w tych dniach dzieło p. Mertian, który, gdyby żył w Anglii, zostałby niezawodnie baronem jeżeli nie lordem of Montataire. Lubię wieś i lubię narody, które życie wiejskie milują, ale nie dzielę zdania Cowpera: *«God made the country, and man made the town»*. Powiedziałbym prędzej, że wioski tworzy człowiek pierwiastkowy, a człowiek nowożytny miasta. W Anglii mało już jest wiosek, w Stanach Zjednoczonych prawie ich nie ma. Praca miejska ma wyższość nad pracą wiejską. Nieraz praca całego pokolenia dobrych dziedzictw nie jest w stanie podnieść ludności wiejskiej, kiedy przeciwnie jedna fabryka, jeden człowiek, w kilka lat biedną wioskę na piękne miasto przemienia. Lud cywilizuje się na drodze pracy i to pracy potrzebującej światła, rzadności i moralności. Gdyby o tem wiedzieli Brzostowski, Staszyc i inni, byłiby inaczej postąpili.

Rzecz dziwna, jak teraz zatrudnienia nawet najlichsze prowadzą w Paryżu do dostatku, jeżeli nie do majątku. Nosiciel wody w domu, w którym mieszkam, sprzedał w tych dniach swoją klientelę za 7000 fr. Miał on beczkę z wodą na kołach, która ważyła 500 funtów, a którą ciągnął sam od rana do wieczora. Ogromnie tu lud pracuje i pracuje z ochotą, bo widzi przed sobą dostatek.

Włochy pozbywają się powoli swych galeryi obrazów. W tych dniach odbywa się w Paryżu sprzedaż obrazów i rycin znana pod nazwiskiem Vallardegó. Dyrektor Luwru kupił z niej album Leonarda da Vinci za 35,000 fr.

— Kolej żelazna od 1. Kwietnia ogłasza abonament roczny w cenie 1100 franków. Kto je zapłaci, temu służyć będzie prawo jeżdżenia po wszystkich szlakach do niej należących, ile razy mu się podoba w ciągu całego roku. Hotel Luwru, bezwątpienia jeden z najtańszych ze wszystkich domów zajezdnych, nie tylko w Paryżu ale i we Francji dla każdego, kto chce znaleźć wygodę i porządną usługę, zyskał w dwóch upłynionych miesiącach przewyżkę 106,748 franków nad dochód jaki miał w roku 1856. Ktokolwiek porówna ceny i wygodę innych gości z temi, które znajdzie w hotelu luwerskim, ten niezawodnie będzie mojego zdania. Miałem niedawno doświadczenie tego bawiąc w Marsylii, gdzie mię kilkuniedniowy pobyt kosztował o 15 proc. więcej, niżbym tu w owym hotelu okrzykanym za najdroższy zapłacił i dla tego w interesie podróżujących śmiem go zalecać.

W tym tygodniu mamy koncerta księżnej Marceliny Czartoryskiej i p. Adalberta Sowińskiego. Dnia 14. m. b. w operze komicznej bal na korzyść stowarzyszenia artystów pod opieką samegoż cesarza. Nazajutrz pierwsze konne wysięgi w La Marche urządzone przez Jockey-Club. Dziś w teatrze francuskim la Fiammina komedia 4aktowa pana Mario Uchard. W Odeonie od dwóch dni dają dramat w 5. aktach *«France de Simiers»* p. Dugué. Simier stronnik konnetabla Bourbon niby zabity, zostawia jedynaczkę córkę Franco narzeczoną niejakiemu Bimbault. Nie wiadomo dla czego Benvenuto Cellini opiekuje się jęj niewinnością, na którą cychają Franciszek I. i Karol V. Dwaj ci mocarze odgrywają tak śmieszna rolę, że ile razy na scenie się pokażą, tyle razy ich cała publiczność wysmiewa. Kończy się na zaślubinach i odkryciu, że ojciec był ranny i wraca do zamku swego na wesele. Teatr francuski powtarza trzy akta *«le Fruit defendu»* p. Kamila Doucet i akt jeden *«les deux frontins»* pp. Mery i Siraadin. W odeonie zaś 4aktowy dramat *«Les Rois de la oie»* p. Deleuresne. Na 2. Kwietnia spodziewana jest w Paryżu Ristori i wystąpić ma znowu w teatrze włoskim. Pan K. Ostrowski autor sztuk teatralnych *«Griseldis»*, *«Francoise de Rimini»* i *«Edvige ou les Jagellons»*, napisał tragedję *«Jean Sobieski»*. Po jęj wyjściu z druku nie omieszkać donieść o niej obszerniej.

Przyjęcie p. Falloux do akademii francuskiej nastąpi 26. Marca.

Dnia 18. w kościele Ruel żałobne nabożeństwo po śp. cesarzowej Józefinie, której grób wystawiony obok wielkiego ołtarza w teje świątyni.

Anglia.

Londyn, 17. Marca. — Pisma angielskie silą się w skreślaniu sprawy chińskiej i w wystawieniu postępowania rządu. Organa rządowe chwają postępowanie Palmerstona, który i sławę Anglii obronił i przez swą rozumną politykę wymógł na Chińczykach pokój, zgodny z położeniem i stanowiskiem wielkiego narodu. Pisma zaś antiministryalne wynajdują różne przeciw lordowi Palmerstonowi zarzuty, nibyto dowodzące, że lord Palmerston nie jest zdolny przodkować interesom Anglii. Jedne i drugie pisma czynią to dla tego, aby przysposobić umysły na wybory, do których się kraj gotuje.

Na posiedzeniu izby niższej z dnia dzisiejszego na interpelacyą Disraela, zarzucającego, iż rząd angielski obowiązał się w południowych Włoszech przytyłkami zasady republikańskie, odpowiedział lord Palmerston, że się wcale rzecz tak nie ma, że to jest mylnem.

Hiszpania.

Madryt, 13. Marca. — Jenerał Prim skazany jest na 6 miesięcy więzienia przez co o wiele wniosek fiskala zmniejszony został. obrońca oskarżonego jenerał Zawala udał się do królowej z prośbą o ułaskawienie i miał się bardzo silnie do monarchini odezwać.

— Poseł meksykański przybył do Madrytu.

Azja.

La Presse d'Orient zamieszcza w swych kolumnach o wypadkach wojennych w perskiej zatoce morskiej dwa listy, które dziś, gdy układ pokojowy zawarty, straciły po największej części interes. Wyjmujemy z nich to, co jest ważniejszego. I tak straty Persów przy wzięciu Abuszaru wynosiły nie 3000 ludzi, jak doniesiono wówczas, lecz tylko 300. Prócz perskiego ministra wojny i innego wysokiego urzędnika, odprowadzili Angliacy dwóch znamienitszych obywateli miasta do Bombay. Obsadzenie Mohamanoha przez Anglików, jak to doniesiono po kilkakroć, nie potwierdza się wcale. Angliacy byli całkiem nieczynni. W perskiej prowincji Caristan wydarzyły się niespokojności nielada. Powodem ich była nieskończona zazdrość tamtejszych wielkich rodzin. Abbas chan chciał wszystkich nieprzyjaciół zniszczyć z ziemi, nim jeszcze wyruszy ze swoim pułkiem z Sziras; ścigani schronili się na terytorjum tureckie, gdzie rozwinęli swoje namioty między Bedra i Mandili.

— Wiadomość żurnalu konstantynopolitańskiego o przejściu 3000 Rosyan przez Tabris i Teheran, powstała wedle la Presse d'Orient przez pomyłkę; Abdul Khadir chan jest perskim jenerałem jazdy, wyszedł z ojcem swym i kilku pokoleniami właśnie w te chwili, gdy prowincya ta musiała być odstąpiona Rosyanom, i usadowił się w Karadagh, w obwodzie perskim Ankut. Tu utwo-

rzył z przywędrowanych pokoleń teraz rosyjskiego Sziswan, pułk, z którym wyruszył ku Forsistan. Nazwiska więc Rosyan użyto niewłaściwie tutaj. — Gazeta nadwozna teherańska donosi, że miasto Ferrah w Khanal Herat, której obsadzenie przez Persów żurnal konstantynopolski zaprzeczył, dostało się w samą rzecz w ręce Persów, i służyło odtąd do operacji sultana Murada z których jeden zostający pod sultanem Muradem Mirzą, wyruszył ku Kabulowi, drugi będący pod Ali Kuli chanem, ku Kandahar.

— Pays zawiera artykuł o sprawie chińskiej, który nie jest bez zajęcia, i dla tego wyjmujemy z niego, co następuje:

Niedawno mówiono we względzie sprawy chińskiej o francuskim wsparciu, o rozciągłości jego. To zasługuje na niejaki wyjaśnienie. Sprawa ta nastrocza dwie fazy jedna z nich należy do przeszłości, druga do przyszłości, pierwsza przypada do historii; druga dotyczy na przyszłość interesów rozmaitych mocarstw, których handel obecnie wielką ponosi szkodę i które uznają potrzebę, aby obecnemu stanowi koniec położyć. Zapewniają że, aby dopiąć ostatniego celu, porozumiano się między Francją a Anglią. Ostatnie to mocarstwo przysłało w skutek tego admirałowi Seymour, stojącemu na czele znacznych sił morskich, wielką pomoc. Francya ze względu na operacje przyszłej wyprawy wysłała flotę admirała Guerin na wody chińskie. Użycie sił tych obu narodów sprowadzi stan rzeczy rokujący poprawę dalszego. Prócz wojsk wyprawił rząd angielski komisarzy, którzy do pożądanego celu przywiodą sprawę, tem bardziej, że są wsparci tak imponującą siłą.

Kronika miejscowa.

Poznań, 21. Marca. — Skąd naraz biorą się u nas mrozy, kiedy skowronki już tak mile zapowiadały wiosnę i nikt nie roił o powrocie zimy. Dochodzą nas przecie listy z różnych stron, a mianowicie od południa które objaśniają tę zmianę. W Węgrzech i Galicyi ogromne spadły śniegi, które oziębiły nagle temperaturę. Zdaje się że na tym pasie całym europejskim spadły ogromne śniegi i oziębiły nam prądy nadchodzące z południa. Mamy przeto wyjaśnienie, dla czego mrozy dochodzące do 5 stopni, z dnia na dzień się ponawiają. Około Przemyśla spadł taki śnieg, że przerwał wszelkie komunikacje i nie jedne gminy o głód przyprawił, bo się nieprzysposobiły na takie obciążenie śnieżne. Na ulicach Przemyśla śnieg sięga aż po pierwsze piętra kamienic. Jakaż to będzie powódź, skoro błysnie słońce a powietrze się nagle ociepli. Sprawdź się zapewne stare przysłowie, że na jednym nie skończy się nieszczęściu, ale drugie i trzecie uderzy.

Kempno, 17. Marca. — Wczora wieczorem o godzinie 10 wybuchnął ogień w domu jednym poza miastem położonym. Od domu zajęły się tylne zabudowania. Ogień widocznie był podłożony. Ludzie w owym płonącym domu spali i byłoby się spalili, gdyby ich podrożni nie byli obudzili. Chociaż mnóstwo ludzi pospieszycie na ratunek, jednakowoż kobiecina jedna z córką pozostała na poddaszu i niemogła się z izdebki wydobyć swojej z powodu płonącego na okół ognia. Drukarz A. był pierwszym, który się odważył wejść po drabinie do tej izdebki i wyniósł z niej omdlałą kobiecinę. Ale córka jej jeszcze pozostała na górze. Po nią równie udał się po drabinie rymarz Z. i wydobył z płomieni bardzo poparzoną. W skutek oparzenia chorują matka, córka jej i zbawca rymarz Z. Mamy przecie nadzieję, że będą ocaleni.

W przeszłym tygodniu wydarzył się przypadek nieszczęśliwy w boru międzyborskim księcia Birona, który dotąd jeszcze sądownie nie został wyjaśniony. W Dąbrowie, wsi położonej w naszym powiecie, umarł człowiek w skutek postrzału w tylną część ciała. Wydobyto z niego 37 śrutów. Też noc, w której został ów człowiek postrzelony, zastrzelono księżęcego leśniczego Nordhausena w międzyborskim boru, niedaleko Dąbrowy. Jak się zdaje ów człowiek zmarły, wyszedł na kradzież zwierzyny i jak to bywa w podobnych przypadkach niepozwoił się fantować. W skutek tego strzelili zapewne obaj do siebie równocześnie, albo też ktoś trzeci za postrzelonego się zemścił i zastrzelił leśniczego. Człowiek postrzelony miał flintę nabitą, a łóże flinty zdrzuzgotane od strzału. Dotąd tej zagadki jeszcze nie rozwiązano. Według innej wersji zmarły a postrzelony pochodził ze wsi Dąbrowy i nazywał się P. Siegmund, a jego syna aresztować miano, ponieważ pada na niego podejrzenie, że on był uczestnikiem w tym wypadku.

Leszno, 18. Marca. — Wczoraj odbył się tu egzamin abiturjentów w tutejszem gimnazjum pod przewodnictwem radcy szkolnego pana Mehringa. Sześciu było abiturjentów i wszystkich uznano po złożeniu egzaminu dojrza-

łymi do kończenia nauk na uniwersytecie. Jednego nawet z nich uwolniono od ustnego egzaminu w skutek wybornych wypracowań piśmiennych.

Wiadomości handlowe.

Berlin, 20. Marca.

Pszonica 48—83 tal.

Zyto 42—43 tal., na Marzec 42½ tal., na Marzec Kwiecień 42½ tal., na dostawę wiosenną 43—42½ tal., na Maj Czerwiec 43½—¼ tal., na Czerwiec Lipiec 44—43¾ tal.

olej rzepiowy 17½ tal., na Marzec i Marzec Kwiecień 17¼ tal., na Kwiecień Maj 17½—¼ tal., na Wrzesień Październik 15½—¼ tal.

Okowita bez beczki 29¼—½ tal., z beczką 29½ tal., na Marzec 29½—¾ tal., na Marzec Kwiecień i Kwiecień Maj 29¾—¼ tal., na Maj Czerwiec 29½ do ¾—½ tal., na Czerwiec Lipiec 30—½ tal., na Lipiec Sierpień 30¼ tal.

Szczecin, 20. Marca.

Pszonica na dostawę wiosenną 73 tal., na Maj Czerwiec 74 tal.

Zyto 43 tal., na dostawę wiosenną 43¼—43 tal., na Maj Czerwiec 44 tal., na Czerwiec Lipiec 44—44¼ tal.

olej rzepiowy 16¾ tal., na Kwiecień Maj 16¾ tal., na Wrzesień Październik 15½ tal.

Okowita 12¾—12⅞ proc., na dostawę wiosenną 12⅝ proc., na Maj Czerwiec 12¾ proc., na Czerwiec Lipiec 12¾ proc.

Gdańsk, 19. Marca. — Targi angielskie w upłynionym tygodniu nie wyszły z dawnego odrętwienia. W handlu ruch był nie wielki i lepsze gatunki po ostatnich cenach z wolna odchodziły, a na podlegszych kupyce wymagali 1 sz. na kwarterze zniżenia. — W Anglii uskarżają się na niezwykle w tej porze roku zimna.

W ciągu tygodnia dowiedziano do Londynu:

	Pszonicy.	Jęczmienia.	Owsa.	Bobu i grochu.	Siemie lniane i rzepak.	Mąki celn.
z kraju	5636	3049	18,799	1232	—	1586
z zagranicy	7919	20,684	13,058	4459	4628	43,732

Targi szkockie, irlandzkie i prowincjonalne pod wpływem stagnacji londyńskiej trzymały się słabo.

We Francyi, Belgii, Holandyi jak równie w główniejszych niemieckich i bałtyckich portach handel zbożowy był w nieczynności a w cenach żadnej odmiany nie możemy notować.

Na naszej giełdzie obrot interesów był małoważny a tranzakcje co do pszenicy głównie do potrzeb konsumeyi ograniczały się i spekulanci zaś ważniejszych interesów przed otwarciem nawigacyi zawierać nie mieli odwagi. Zyto miało odbyć łatwy po rosnących cenach i wczoraj sprzedano znowu na odstawę z pierwszą wodą parę set łasztów zyto polskiego i pruskiego po 315 i 312½ guld. łaszt. Groch i jęczmień były nader poszukiwane, a w ostatnich dniach na 20 do 30 guld. na łaszt wyżej przyniosły.

Płacono za łaszt wagi holenders.

	Guld. Prus.	Korzec Warszawski	
		Zł. Gr. Zł. Gr.	
Pszonicy	121½—126	405—540	30 15 40 18
"	126/7—128/9	530—580	39 25 43 18
"	131/2	615	46 7
Zyta	111/20—126	300—336	22 16 25 6
Jęczmienia	100—110	270—324	20 9 24 12
Grochu		285—325	21 13 24 14

Spirytus z 24 tal. zeszedł na 23½ tal.

Czas mieliśmy zimny lecz pogodny. — Wisła częściowo puściła.

Kursa zamian. — Londyn 199. Hamburg 45½. Amsterdam 103.

Alexander Makowski & Comp.

Przybyli do Poznania 21. Marca.

BAZAR: Wierzbński z Starego, Wierzbński z Czarnegosadu, Łącki z Ślacheina, Węgierski z Targowejgórki.

HOTEL RZYMSKI BUSCHA: Dreising z Smuszewa, Freundt z Hanoweru, Rosenmayer z Berlina, Schirmer z Szczecina.

HOTEL DREZDENSKI MYLIUSA: hr. Węsierski z Zakrzewa, Sperling z Kikowa, Kalkstein z Berlina, hr. Mielżyńska z Miłostawia, Sängler z Połajewa, Davidsohn z Pily, Tschirschnitz z Strzeley, Katerbaum i Pinner z Berlina, Kley z Hamburga, Lilienhain z Głogowa, Höniger z Raciborza.

POD CZARNYM ORŁEM: Wągrowiecki z Szczytnik, Urbanowski z Turostowa.

HOTEL BERLINSKI: Schwabacher z Würzburga, Haase z Cielęcka, Burghardt z Węglewa, Raczynski z Smolar.

HOTEL FARYZKI: Rogaliński z Cerekwicy, Suchorzewski z Węgierska.

W MIESZKANIU PRYWATNEM: Brettner z Berlina, ul. Gołębia Nr. 7; Grotthuss z Jauer, ul. Młyńska Nr. 12; Langner z Röversdorff, ul. Magazynowa 15.

OBWIESZCZENIE.

Przy nastąpić mającym w dniu 1. Kwietnia r. b. przekwaterowaniu wojska wszystkie domy w ten sam sposób, jak się to stało w dniu 1. Października r. z., obciążone zostaną.

Posiedziciele domów lub ich zastępcy, którzy inkwaterunek wynająć chcą, muszą o tém urzędowi serwisowemu do dnia 24. b. m. piśmienne zrobić doniesienie. Poznań, dnia 19. Marca 1857.

Magistrat.

OBWIESZCZENIE.

W wydziale podpisanej Kommissyi toczą się: A. okupienia rent czyli czynszów i ciężarów realnych, oraz regulacye według ustaw z dnia 2. Marca 1850, w następujących włościach:

a. w powiecie Międzychodzkiem: 1) w Międzychodzie, w Wielkiejwsi, i Lipie także separacya. 2) w Radegoszu także separacya.

b. w powiecie Chodzieskim: 1) w Augustenau, także wynagrodzenie za

pastwisko. 2) w mieście Margoninie także wynagrodzenie za prawo do drzewa.

c. w powiecie Czarnkowskim: Na Kruczy olędрах.

d. w powiecie Wschowskim: W Drzewcach starych, okupienie zboża za ostrzenie porządków.

e. w powiecie Krobskim: 1) w Sarnowie, 2) w Sarnówku.

f. w powiecie Obornickim: 1) w Bukowcu, 2) w Briesen także separacya.

g. w powiecie Wyrzyskim: W młynie Rzęszkowie.

Daliej toczą się:

B. podziały wspólności, separacye gruntów, okupienia praw do drzewa i do pastwiska i t. p. według regulaminu podziału wspólności z dnia 7. Czerwca 1821. w następujących miejscach:

a. w powiecie Międzychodzkiem: 2) w Krobielewku, rozseparowanie paster-

W Czwartek dnia 26. Marca r. b. dany będzie teatr amatorski polski w Śremie w sali Pana Kadzidłowskiego, na cel dobroczynny.

Księgarnia N. Kamińskiego i Sp. w Bazarze poleca następujące dzieła na post obecny:

- 1) Gorzkie żale, pieśni nabożne podczas postu i wielkiejnoy na welinowym papierze wraz z nutami, jak pieśni te mają być śpiewane 1 Sgr.
- 2) Żywoć Pana i Boga naszego Jezusa Chrystusa opisany przez świętego Bonawenturę 22 "
- 3) Żywoć św. Jana Chryzostoma 5 "
- 4) Tomasz a Kempis, o naśląd. Chrystusa 15 "
- " " Liliowa dolina 6 "
- " " Ogródek różany 4 "
- " " O samotności i milczeniu 4 "
- 5) Wszystkie książki do nabożeństwa, jakie wyszły w języku polskim, tak oprawne, jako też nieoprawne w cenach od 3 Sgr do 30 Tal.

nika, 2) w Kamionnie, ogólna separacja, 3) w Kamionnie, rozseparowanie pastwiska komunalnego, 4) w Kamionnie, wynagrodzenie za prawo do drzewa na Wiejcach.

b. w powiecie Chodzieskim:

1) w Sokolewie, 2) w mieście Budzynie, 3) w Adolfsheimie, 4) na holendrach Strelitz, 5) w Kamionce.

c. w powiecie Obornickim:

1) na Potrzonowskich holendrach, 2) na Władyszyńskich holendrach.

d. w powiecie Szubinskim:

W Nowej wsi podział wspólności.

e. w powiecie Wyrzyskim:

1) w Izdebkach także okupienie rybołówstwa, 2) w młynie Rzeszkowskim, wynagrodzenie za prawo opału.

f. w powiecie Wągrowieckim:

W mieście Łeknie.

g. w powiecie Wrzesińskim:

na Wielko-Psarskich holendrach.

Wszystkich niewiadomych interesentów tych spraw, gdyby się jacy znajdować mieli, wzywa niniejszym podpisana Kommissya, ażeby się dla dopilnowania praw swoich, w terminie na dzień 22. Maja r. b.

wyznaczonym, przed południem o godzinie 11tej, w izbie instrukcyjnej Kommissy tu w Poznaniu u Pana Suttingera, Radzcy rejencyjnego zgłosili, gdyż w razie zaniedbania tego, na czynnościach tych, nawet chociażby pokrzywdzeni byli, zaprzestać muszą i z żadnymi więcej wybiegami słuchani już nie będą.

Poznań, dnia 13. Marca 1857.

Królewska Kommissya Generalna prowincyi Poznańskiej.

OBWIESZCZENIE.

Nieruchomość tutaj w Grodzisku pod liczbą 74 położona i do sukcesorów poniegdzy Janie Habermann należąca, z domów mieszkalnych, z drewnika, z szopy, z warsztatu, z podwórza i chlewa, toż samo z dwóch ogrodów składająca się, sądownie na Tal. 1146 Sgr. 27 Fen. 5½ oszacowana, w terminie dnia 17. Kwietnia r. b. o godz. 11ej przed południem na tutejszym miejscu sądownym w subhastacyi dobrowolnej ma być sprzedana.

Taxa i warunki sprzedaży mogą być przejrzane w wydziale II.

Grodzisk, dnia 17. Marca 1857.

Królewski Sąd powiatowy. Wydział II.

W dniu 27. Marca r. b. o godz. 4. po poł. wydzierżawione będą na probostwie w Pleszewie, plus licitandem role plebańskie w Żegocinie na rok jeden. Prócz owiec jest prawie inwentarz cały gruntowy również i sprzęty gospodarskie. Bliższe warunki w terminie licytacyjnym ogłoszone będą; dowiedzieć się o nich można u podpisanego. Kaucya dzierżawy uczyni 300 Tal. Chęć mający mogą się zgłosić.

Pleszew, dnia 18. Marca 1857.

Prodziekan **X. Basiński.**

W poniedziałek dnia 23. Marca o godzinie 10tej z rana odbędzie się examina uczniów chcących wstąpić do szkoły realnej. **Dr. Brennecke.**

ZEUSCHNERA pracownia fotografowania i malowania portretów przy Wilhelmskiej ulicy Nr. 25. obok Hotelu Bawarskiego, jest otwarta codziennie od godziny 9. do 4.

Parasoliki i knykeri

w najnowszym guście i wielkim doborze otrzymałem. Zarazem polecam: mój skład najrozmaitszych już to zupełnie wykonanych, już tylko oznaczonych lub rozpoczętych wszelkiego rodzaju haftów i wzorów i deseni do tychże na krepowym tiulu, oraz na innych gładkich i deseniowych materyach; szczególnie najrozmaitszych deseni na spodnie i szlaki do tychże. **Gorsety** bez szwu wszelkiej wielkości, oraz świeży transport francuzkich wstążek, niemniej wielki wybór wszelkich tego rodzaju przedmiotów, po jak najumiarkowanych cenach.

Albert Birner,
vis-à-vis P. A. Schmidta

Najmodniejsze Parasoliki Antucas itp. odebrała w znacznym doborze i poleca po cenach najumiarkowanych

H. Żuromska z Szulców,
ulica Fryderykowska Nr. 32.

Uwielbiamy prześw. publiczność, że pożar wszczęty w browarze Waldschlöschchen należącym do towarzystwa, nie przerwie wysyłek piwa zwanego waldschlöschchen, tak że ulubiony ten napój w najlepszym gatunku mamy w dostatecznym zapasie.

Jedyny główny skład dreźnieckiego piwa waldschlöschchen zwanego u
Braci Tichauer.
Poznań.

Świeżych kuchów lnianych
przedaje centnar po 2½ Tal.
Rafinerya oleju
Adolfa Asch.

W wtorek dnia 24. Marca

pociągiem przed połudn.
dowiezę
krowy dojne z legu Noteckiego
wraz z cielętami i stadnikiem do Poznania.
Mieszkam w oberzy
„**Zum Eichborn**“ przy placu kamelaryjn.
W. Hamann, handlerz bydła.

Wróciwszy z targu frankfurckiego zaopatryłam na nowo handel mój świeżymi towarami i polecam je zyczliwym względem szanownej mi publiczności

Katarzyna Żupańska, Rynek 59.

Ćwikła, z ziemi rosnąca, czerwona, 110 funt. 15 Tal.

prawdziwa Pohla olbrzymia, pomarańczowa, 110 funtów 18 Tal.

Marchew, wielka, biała, z zieloną główką, olbrzymia, funt 12 Sgr.

Kapusta głowiasta, biała, funt 1 Tal.

Proso z grubymi kłociami, czyste żółte, funt 2 Sgr.

Sześciotygodniowe kartofle, berlińska mecka 4 Sgr.

połącza w towarze świeżym i własnego zbioru

A. Niessing, ogrodnik nasion w Lesznie.

Na zasiewy jesienne mam zawsze w komisie skład najlepszego Górnoszląskiego gipsu do mierzwienia i polecam takowy tanio.

S. Laskowicz jun. w Kościanie.

W dobrach Schlieffen-Goltikow pod Koeslinem w Pomeranii, są na sprzedaż 100 dwuletnich i 300 starszych maciórek zdalnych do chowu. Wełna płacną była w r. 1856. za centnar 90 Tal.; owce mogą być odebrane 15 Lipca 1857.

Dominium **Goltikow** pod Jankninem w Pomeranii.

Dominium **Bytyn** pod Tarnowem ma na sprzedaż 216 sztuk skopów dobrze utuczonych, również 21 wołów tucznych.

Dominium **Jurkowo** pod Krzywiniem ma 450 kóp terocznój trzciny na sprzedaż.

Bardzo piękna wielka szafa z szklannymi drzwiami, stół do handlu i stojaki do strojów są do sprzedania przy Wodnej ulicy Nr. 17. na 1ém piętrze.

Przy Półwiejskiej ulicy 10. B. są kompletne narzędzia kowalskie do sprzedania.

W kamienicy na ulicy Wilhelmskiej pod Nrem 13. obok Bazaru jest do wynajęcia: 1) na Wielkanoc r. b. kram duży ze składem do towarów, 2) na Św. Michał r. b. pomieszkanie z trzech pokoi i kuchni składające się, do kramu ad 1. należące, 3) także na Św. Michał r. b. duże pomieszkanie pańskie z ósmiu piessów włącznie sali, stajni na cztery konie i z wozowni składające się.

Przy **Butelskiej ulicy 18.** są mniejsze mieszkania (40—72 Tal.) do wynajęcia.

Skład mój Herbaty Chińskiej ostatniego sprzętu, uzupełniłem wyborowemi gatunkami.
Poznań. **J. N. Pietrowski.**

Dziś otrzymał przesłkę świeżego, płynnego, mało solonego Astrach. kawiaru **Jakób Appel,** po stronie poczty Nr. 9.

Śładkie Mess. pomarańcze po 1 Sgr. a tuzin po 10 Sgr. poleca **Izydor Busch,** plac Wilhelmski 16.

Kurs giełdy berlińskiej.

Dnia 20. Marca 1857.	Sto-pa pCt.	Na pr. kurant	
		papie-rami.	gotowi-zna.
Pożyczka rządowa dobrowolna	4½	—	99½
dito z roku 1850	4½	—	99½
dito z roku 1852	4½	—	99½
dito z roku 1853	4	95½	—
dito z roku 1854	4½	—	99½
Oblig. długu skarbowego	3½	—	84½
dito premiiów handlu morskiego	—	—	—
dito Marchii Elektoralnej i Nowej	3½	—	81
dito miasta Berlina	4½	—	99½
dito	3½	—	—
Listy zastawne Marchii Elekt. i Nowej	3½	—	87
dito Prus Wschodnich	3½	87½	—
dito Pomorskie	3½	—	87
dito W. X. Poznańskiego	4	98½	—
dito W. X. Pozn. (nowe)	3½	86½	—
dito Szląskie	3½	86½	—
dito Prus zachodnich	3½	—	83
Bilety rentowe Poznańskie	4	—	91½
Louisdory	—	—	110½
Akeye kolei żelazn. Starogr. Poznańsk.	4	—	102½

W niedzielę dnia 22. m. b. o godzinie 8. nasza

Wystawa sztuk pięknych i stereoskopów

w sali Hotelu Bawarskiego, niezawodnie i nieodwołalnie zamkniętą będzie.

Cena wnijsčia 5 Sgr., dzieci niżej lat 12tu 2½ Sgr., za co każdy na pamiątkę jeden przedmiot bezpłatnie dostanie.

L. Grienwaldt & W. Wege, sztukmistrze z szkła wyrabiający.

Płaszczyki i mantylki wiosenne

w rozmaitych materyach, podług najnowszych paryskich modeli, jako też materye i obszycia na takowe, polecam po miernych cenach.

Zapas mój tylko mały przeszłorocznych płaszczków sprzedaję za połowę ceny zakupnej.

Antoni Schmidt.